

**К
А
Л
Е
Н
Д
А
Р**

**Календар
Знаменні і пам'ятні дати
Одещини**

2023

Одеська область

Департамент культури, національностей, релігій та охорони
об'єктів культурної спадщини
Одеської обласної державної адміністрації

Одеська обласна універсальна наукова бібліотека
імені М. С. Грушевського

Відділ краєзнавчої літератури і бібліографії

КАЛЕНДАР

Знаменні і пам'ятні дати Одещини

2023 рік

УДК 050.9(477.74)(059)
3-70

ЗНАМЕННІ і пам'ятні дати Одещини. 2023 рік [Текст] : календар / Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одес. облдержадмін., Одес. обл. універс. наук. б-ка імені М. С. Грушевського, Від. краєзнав. літ. і бібліогр. ; [підгот. Т. О. Андросова ; комп'ют. набір К. Г. Черненко ; верстка, худож. оформ. та заг. редагування О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. А. Булгакова]. – Одеса, 2022. – 40 с. ; 15x21. – 10 прим.: б. ц.

Видання призначено на допомогу бібліотечним працівникам в підготовці заходів до відзначення знаменних дат Одещини у 2023 році, а також краєзнавцям, науковцям, усім, хто цікавиться історією краю.

© ООУНБ ім. М. Грушевського, 2022

Зам. № 52 від 02.11.2022 р.
Тираж 10 прим.

ЗНАМЕННІ І ПАМ'ЯТНІ ДАТИ 2022 РОКУ

СІЧЕНЬ

4

75 років від дня народження **Івана Івановича КОЦОФЛЯКА** (1948), живописця, графіка. Член Національної спілки художників України, член Спілки художників Ізмаїла. Викладач в Ізмаїльській дитячій художній школі.

5

165 років від дня народження **Андрія Олександровича НІЛУСА** (1858-1941), професора математики, першого ректора Одеського політехнічного інституту (1918-1920) (нині – Національний університет «Одеська політехніка»).

7

120 років від дня народження **Рафаїла Осиповича ФАЙТЕЛЬБЕРГА** (1903-1998), фізіолога, доктора медичних наук, професора, академіка. Народився в Одесі.

8

75 років від часу створення (1948) **архіву в м. Болград**.

9

85 років від дня народження **Анатолія Онисимовича ПОСЛАВСЬКОГО** (1938-2017), актора, заслуженого працівника культури України. Був завідувачем трупі Одеського академічного театру музичної комедії імені Михайла Водяного.

13

260 років від дня народження **Олександра Федоровича ЛАНЖЕРОНА** (Луї Олександр Андро де Ланжерон) (1763-1831), воєначальника, державного діяча, графа. 1815-1823 рр. – генерал-губернатор Новоросійського краю; 1814-1820 рр. – градоначальник Одеси. В Одесі втілював у життя ряд важливих починань: введення порто-франко; видання першої міської газети «*Messenger de la Russie Méridionale ou Feuille commerciale*»; відкриття Рішельєвського лицю, закладу мінеральних вод у міському саду, ботанічного саду.

215 років від дня народження **Аполлона Олександровича СКАЛЬКОВСЬКОГО** (1808-1899), одного із засновників «Товариства історії і старожитностей», історика, статистика, дослідника. Заснував в Одесі архів міністерства внутрішніх справ і очолював його.

5

14

85 років від дня народження **Олега Семеновича ОЛІЙНИКОВА** (1938), поета, прозаїка, публіциста. Член Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1992 р. Видав низку книжок різного жанру: «Під крилом шторму» (оповідання й новели, 1979 р.), «Солоні вітри» (повісті, 1988 р.), «Кінець отамана Чорного» (повісті, оповідання, 1990 р.), «Україна і Чорноморський флот» (історичне дослідження, 1992 р.) та ін. Народився в Одесі.

15

110 років від дня народження **Олександра Івановича МАРИНЕСКА** (1913-1963), моряка-підводника, капітана 3-го рангу, Героя Радянського Союзу. Народився в Одесі.

16

150 років від дня народження **Осипа Еммануїловича БРАЗА** (1873-1936), живописця, гравера-офортиста, літографа. Закінчив Одеську художню школу (1890). Роботи зберігаються в Одеському національному художньому музеї. Народився в Одесі.

18

95 років від дня народження **Михайла Євгеновича ЦИБИ** (1928-2017), письменника, кінодраматурга. Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1978 р., Національної спілки кінематографістів України. Працював на Одеській кіностудії. За мотивами своїх романів «Солдатки» і «На зламі» написав літературні сценарії, за якими були зняті повнометражні художні фільми.

20

85 років від дня народження **Дмитра Романовича ШУПТИ** (1938), поета, заслуженого працівника культури України, лауреата премії ім. Григорія Сковороди (1992). Член Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1986 р.

23

135 років від дня народження **Олександра Ромуловича ПРЕНДЕЛЯ** (1888-1970), вченого в галузі зоології, гідробіології. У 1922-1930 рр. працював у Медичному інституті; у 1932 р. – в Одеському медико-аналітичному (пізніше – фармацевтичному) інституті, був доцентом (1932-1935), професором, завідувачем кафедри зоології та паразитології (до 1941 р.). Впродовж багатьох років очолював наукове студентське товариство біологічного факультету. Був членом товариства «Знання», Всесоюзного гідробіологічного товариства, членом ради Одеського Будинку вчених та Наукової бібліотеки університету.

24

130 років від дня прибуття (1893) до Одеси композитора **Петра Ілліча ЧАЙКОВСЬКОГО**. Мешкав в Одесі два тижні. Брав участь у підготовці прем'єри опери «Пікова дама», диригував двома симфонічними концертами.

25

85 років від дня народження **Володимира Семеновича ВИСОЦЬКОГО** (1938-1980), поета, барда, актора театру і кіно. Особливою сторінкою кінематографічної біографії стала робота на Одеській кіностудії з 1966 р.

31

85 років від дня народження **Валентина Леонідовича МОРОЗА** (1938-2013), поета, лауреата Республіканської премії ім. П. Тичини (1993) за книгу «Осінній сад»; обласної премії ім. Е. Багрицького за книгу «Ми земля»; муніципальної премії ім. К. Паустовського (2005) за книгу «Дорога в осінь». В 1997 р. був обраний головним редактором журналу «Літературна Одеса». Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1965 р. та відповідальним секретарем.

У січні також виповнюється:

- **125** років від часу заснування (1898) в Одесі Літературно-артистичного товариства.
- **45** років тому (1978) було відкрито музей «Дарунки моря» у Палаці культури моряків.

ЛЮТИЙ

3

170 років з дня народження **Геннадія Олександровича ЛАДИЖЕНСЬКОГО** (1853-1916), художника, педагога. У 1882-1914 рр. жив в Одесі. Викладав малювання у реальному та рисувальному училищах, школі Одеського товариства витончених мистецтв.

9

115 років від дня народження **Івана Семеновича БУШЕ** (1908-1979), перекладача з російської та білоруської мов – українською. Народився у с. Юковське (нині – с. Михайлопіль Коноплянської сільської громади Березівського району Одеської області). В 1931-1935 рр. працював актором у театральній студії Одеського українського музично-драматичного театру. Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1956 р.

12

75 років від дня народження **Василя Всеволодовича НАВРОТСЬКОГО** (1948), народного артиста України, професора Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової.

70 років від дня народження **Миколи Володимировича ЗАВГОРОДНЬОГО** (1953-2021), заслуженого артиста України. Служив в Одеському академічному театрі музичної комедії імені Михайла Водяного.

15

80 років від дня народження **Анатолія Іларіоновича КОЛІСНИЧЕНКА** (1943-2015), прозаїка, критика, літературознавця, лауреата літературних премій ім. Ю. Яновського (1988) за книгу «Вибране»; О. Гончара (2003) за роман «Зозулька з Апокаліпсу»; премії за кращий твір про материнську мову (1975); за книгу повістей «Далекий голос зозулі». Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1968 р.

18

95 років від дня народження **Олександра Григоровича ШЕЛУДЯКОВА** (1928-2011), прозаїка. Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1991 р.

85 років від дня народження **Неллі Вікторівни АНИСИМОВОЇ-МЕЛЬНИК** (1938), заслуженої артистки України (1977). З 1968 по 1994 рр. була солісткою в Одеському театрі опери та балету (нині – Одеський національний академічний театр опери та балету).

75 років від дня народження **Леоніда Михайловича БУТЕНКА** (1948-2018), диригента, кандидата мистецтвознавства, професора, заслуженого діяча мистецтв України, головного хормейстера Одеського національного академічного театру опери та балету. Член Національної спілки театральних діячів України. Викладав в Одеській національній музичній академії імені А. В. Нежданової.

180 років тому (1843) в Одесі живописцем **Філіпом Гаазом** було відкрито перший фотографічний кабінет. Завдяки власній розробці реактивів він зумів домогтися надзвичайної для тих часів чіткості зображення. Перші фотографії були виготовлені у жанрі портрета.

У лютому також виповнюється:

- **50** років від часу створення (1973) Дунайської філії Чорноморського заповідника в гирлі Дунаю, м. Вилкове.

БЕРЕЗЕНЬ

95 років від дня народження **Юлія Аркадійовича ГАЛЬПЕРІНА** (1928-2015), живописця, народного художника України (2008). Був членом Одеської обласної організації Національної спілки художників України.

75 років від дня народження **Віктора Михайловича МИТНИКА** (1948-2002), заслуженого працівника культури України. Був директором симфонічного оркестру Одеської обласної філармонії (з 2021 р. – імені Давида Ойстраха), директором Одеського академічного російського драматичного театру (з 2022 р. – Одеський обласний академічний драматичний театр).

17

105 років від дня народження **Павла Івановича ЩЕГЛОВА** (1918-1983), поета. Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1961 р.

95 років від дня народження **Олексія Васильовича СУРІЛОВА** (1928-1999), вченого, суспільного діяча, письменника, автора історичних романів про засновників Одеси («Адмірал Де-Рібас», «Фельдмаршал Воронцов», «Омут» та ін.).

18

80 років від дня народження **Олексі Гнатовича ШЕРЕНГОВОГО** (1943-2008), прозаїка, лауреата премії ім. О. Гончара (2002) за роман «Рейс». Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1971 р.

21

115 років тому (1908) в Одесі був заснований аероклуб.

24

165 років від дня народження **Миколи Миколайовича ЛАНГЕ** (1858-1921), психолога. Був професором філософії Одеського університету (1888-1921), в 1895 р. організував одну з перших психологічних лабораторій. Був засновником Вищих жіночих курсів в Одесі (1903).

26

160 років тому (1863) в Одесі засновано Товариство взаємної допомоги прикажчиків-євреїв.

28

20 років від часу відкриття (2003) в приміщенні колишнього кінотеатру «Дружба» культурного центру – театру комік-трупі «Маски» під назвою «Будинок клоунів» на вул. Ольгіївській, 23. До цієї події була приурочена прем'єра поетичної комедії Бориса Барського в постановці Георгія Делієва «Отелло».

31

175 років тому (1848) відбувся перший концерт Одеського філармонічного товариства.

КВІТЕНЬ

1

50 років (1973) від дня проведення першої Гуморини в Одесі – щорічного фестивалю гумору та сатири. Засновниками Гуморини став авторський колектив одеської команди КВК «Ділові люди» Голубенко Георгій, Кнеллер Ігор, Макаров Юрій, Сташкевич Олег, Сушенко Леонід, Хаїт Валерій, Цикун Аркадій. Автор назви фестивалю Олег Сташкевич. Автор емблеми Гуморини «Морячок» художник Аркадій Цикун.

3

115 років від дня народження **Степана Івановича ОЛІЙНИКА** (1908-1982), українського поета, лауреата Державної премії СРСР (1950). Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1945 р. Народився у с. Пасицели (нині – Балтської міської громади Подільського району).

4

75 років від дня народження **Володимира Давидовича ФРОЛОВА** (1948), народного артиста України. Служить в Одеському академічному театрі музичної комедії імені Михайла Водяного.

5

95 років від дня народження **Семена Самойловича КРУПНИКА** (1928-2008), народного артиста України (1993). Служив в Одеському академічному російському драматичному театрі (з 2022 р. – Одеський обласний академічний драматичний театр).

7

130 років від дня народження **Василя Степановича ВАСИЛЬКА** (1893-1972), видатного театрального діяча України ХХ століття. Був актором, режисером, драматургом, істориком і теоретиком сценічного мистецтва, театральним педагогом. Народний артист Союзу РСР. Його ім'я присвоєно Одеському академічному українському музично-драматичному театру (1995).

10

79 років від Дня визволення Одеси (1944) від нацистських окупантів військами 3-го Українського фронту за сприяння Чорноморського флоту в ході Одеської операції.

14

75 років від дня народження **Лариси Володимирівни КОРШУНОВОЇ** (1948), заслуженої артистки України. Служить в Одеському обласному академічному драматичному театрі.

16

135 років з дня відкриття (1888) **пам'ятника Олександрю Сергійовичу ПУШКІНУ** в Одесі (архітектор Хрисанф Васильєв, скульптор Жозефіна Полонська) на Миколаївському бульварі (нині – Приморському). Пам'ятник споруджено за кошти від пожертвувань одеситів.

110 років від дня народження **Леоніда Федоровича ЗЕМЛЯКОВА** (1913-1989), прозаїка. Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1953 р.

22

225 років від часу затвердження (1798) **першого гербу Одеси**. Тогочасний герб являв собою перетятий золотаво-червоний французький щит, у центрі якого розташовувалося срібне зображення якоря з чотирма лапами. У верхній лівій золотій частині герба знаходилося зображення двоголового орла, увінчаного трьома коронами. Щит було увінчано золотою з червоними швами короною з п'ятьма вежами. За щитом розміщувалися навхрест покладені два золоті якорі, оповиті червоною Олександрівською стрічкою.

195 років тому (1828) відбулося відкриття **пам'ятника де РІШЕЛЬЄ** (Арман Емманюель Софія Септіманія де Віньєродю Плессі, герцог д'Егільон, герцог де Фронсак, герцог де Рішельє), першому одеському градоначальнику (1803-1814) і першому генерал-губернатору (1805-1814) (архітектор Авраам Мельников, скульптор Іван Мартос). Перший пам'ятник, встановлений в Одесі.

25

170 років від дня народження (за ін. даними нар. 11.03.1855) **Йосипа В'ячеславовича ПРІ(И)БІКА** (1853-1937), диригента, композитора, педагога. З 1894 р. – диригент Одеського оперного театру (нині – Одеський національний академічний театр опери та балету); з 1919 р. – професор Одеської консерваторії (нині – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової). Народний артист УРСР (1934).

130 років тому (1893) закладено будівлю критого ринку на Новому базарі.

30

Всесвітній день поріднених міст (остання неділя квітня).

120 років тому (1963) в Одесі було офіційно відкрито станцію «Швидкої допомоги».

95 років від дня народження **Миколи Йосиповича СЛБЗКИ** (1928-2009), народного артиста України (1980). Служив в Одеському академічному українському музично-драматичному театрі ім. В. Василька.

У квітні також виповнюється:

- **50** років від часу відкриття (1973) шахово-шашкового клубу у м. Болград.
- **50** років тому (1973) засновано місто Іллічівськ (нині – Чорноморськ).

ТРАВЕНЬ

2

135 років від дня народження **Миколи Миколайовича ВЛІНСЬКОГО** (1888-1956), українського композитора і педагога. Був заслуженим діячем мистецтв УРСР (1951). Народився в с. Голта Ананьївського повіту Херсонської губернії (нині – м. Первомайськ Миколаївської області).

90 років від дня народження **Євгена Миколайовича ПРИСОВСЬКОГО** (1933-2007), критика, літературознавця, доктора філологічних наук, професора. Нагороджений одеською міською премією «Твої імена, Одесо» (2003) за книгу «Творческая индивидуальность поэта». Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1970 р. Народився в Одесі.

6

235 років від дня народження **Дмитра Максимовича КНЯЖЕВИЧА** (1788-1844), засновника і першого президента Товариства історії і старожитностей в Одесі (1839), піклувальника Одеського учбового округу.

7

70 років від дня народження **Вадима Михайловича ГРАМОТІНА** (1953-1992). Був членом Спілки журналістів України, кореспондентом «Народної трибуни». Друкувався в газетах «Комсомольська іскра», «Молодь України», в літературно-художньому і громадсько-політичному збірнику Одеської обласної організації Національної спілки письменників України «Горизонт». Народився в м. Балта.

9

10 років від часу створення (2013) на території Оксамитненської сільської ради пам'ятного знаку за відвагу і перемогу учасникам Великої Вітчизняної війни, бойових дій в гарячих точках, ліквідаторам аварії на Чорнобильській АЕС (с. Оксамитне (нині – Болградської міської громади Болградського району)).

10

80 років від дня народження **Марії Дмитрівни ПИВОВАРОВОЇ** (1943), заслуженої артистки України. Служить в Одеському академічному українському музично-драматичному театрі ім. В. Василька.

19

25 років з дня відкриття (1998) Свято-Іверського чоловічого монастиря в м. Одеса.

20

205 років від дня народження графа **Едуарда Івановича ТОТЛЕБЕНА** (1818-1884), видатного інженера, генерал-губернатора Одеси, командуючого військами Одеського воєнного округу (1879).

21

130 років тому (1893) закладено новий храм Афонського подвір'я Одеського Свято-Пантелеймонівського чоловічого монастиря.

90 років від дня народження **Анатолія Діомидовича БАЧИНСЬКОГО** (1933-1995), вченого-історика, педагога, дослідника історії України, заслуженого працівника культури України (1993). Був головою Одеського товариства краєзнавців (1982), автором майже 400 наукових і науково-популярних праць. Народився в Одесі.

24

220 років від дня народження **Олександра Давидовича НОРДМАНА** (1803-1866), зоолога, ботаніка, ембріолога, палеонтолога, професора кафедри природничої історії Рішельєвського ліцею (1832). З 1834 р. керував Одеським ботанічним садом.

25

115 років від дня народження **Надії Олександрівни ПУЧКОВСЬКОЇ** (1908-2001), заслуженого діяча науки, академіка НАН і АМН України, доктора медичних наук, професора, Почесного громадянина м. Одеси. Протягом 30 років очолювала Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України.

85 років від дня народження **Миколи Митрофановича ВІЛКУНА** (1938), заслуженого художника України. Працює в Одеському театрі юного глядача ім. Юрія Олеші.

28

145 років від часу спорудження (1878) за рахунок прихожан Свято-Миколаївської церкви в с. Владичень (нині – Болградської міської громади Болградського району).

ЧЕРВЕНЬ

1

95 років від дня народження **Георгія Тимофійовича ДОБРОВОЛЬСЬКОГО** (1928-1971), космонавта, Героя Радянського Союзу. Трагічно загинув під час повернення космічного корабля «Союз-11» на Землю через розгерметизацію спускового апарату. Почесний громадянин м. Одеса. Народився в Одесі.

3

150 років від дня народження **Леоніда Мироновича ЛЕОНІДОВА** (Вольфензона) (1873-1941), актора, режисера, народного артиста СРСР. Сценічну діяльність розпочав у виставах Товариства мистецтв і Міської народної аудиторії в Одесі. Народився в Одесі.

12

85 років від дня народження **Віктора Олександровича ПИМЕНОВА** (1938-2008), заслуженого артиста України. Служив в Одеському академічному російському драматичному театрі (з 2022 р. – Одеський обласний академічний драматичний театр).

13

80 років від дня народження **Юрія Михайловича СИСІНА** (1943), письменника, краєзнавця. Творчому перу письменника належать поетичні та історичні книги «Ананьїв, давній друже мій... » (1998, 2003), «Хотів корисним бути людям» (2000), «Вересень. І все життя» (2006), «Козачий залізник» (2004), «Тілігул – ріка козацька» (2002, 2005), «І сказав йому святий Миколай» (2008). Член Одеської обласної організації Національної спілки письменників України. Народився в м. Ананьїв.

14

70 років від дня народження **Андрія Івановича ДОЛГОКІРА** (1953). Почесний Президент, член Президії федерації бодібілдингу і фітнесу України, суддя міжнародної категорії, заслужений тренер України, засновник і директор фітнес-центру «Президент». Нагороджений спортивним «Оскарком» Всесвітньої асоціації ветеранів спорту, вищим знаком пошани Європейської і Всесвітньої федерації, золотими і срібними медалями Міжнародної федерації бодібілдингу і фітнесу, багатьма дипломами і сертифікатами Європейської і світової федерації, подякою прем'єр-міністра України та іншими нагородами. Народився в м. Балта.

15

45 років тому (1978) засновано морський торговельний порт «Южний».

16

150 років від дня народження **Антоніни Василівни НЕЖДАНОВОЇ** (1873-1950), оперної і камерної співачки, педагога, народної артистки СРСР (1936). В 1891-1899 рр. викладала російську і німецьку мови в Одеському міському жіночому ліцеї. Народилася в с. Крива Балка (нині – Успенівської сільської громади Білгород-Дністровського району).

115 років від дня народження **Олександра Герасимовича МІШУРЕНКА** (1908-1986), вченого з питань вирощування виноградного посадкового матеріалу. Народився в с. Єрмаковка (нині – с. Новоселівка Любашівської селищної громади Подільського району).

85 років від дня народження **Миколая Сергійовича КОМАРОВА** (1938-2003), українського астронома, доктора фізико-математичних наук (1990), головного наукового співробітника Астрономічної обсерваторії Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Автор більше 160 наукових робіт.

20

75 років від дня народження **Галини Володимирівни ЖАДУШКІНОЇ** (1948), заслуженої артистки України (1981). Викладач Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової.

21

230 років тому (1793) за розпорядженням полководця **Олександра Васильовича СУВОРОВА** розпочато будівництво Одеської фортеці. Вона проіснувала 20 років. Нині – територія Центрального парку культури й відпочинку імені Тараса Шевченка.

190 років тому (1833) на березі Куяльницького лиману засновано перший курортний заклад в Одесі – «Лечебница грязных и песчаных лиманских ванн» (нині – санаторій «Куяльник»). Ініціатором створення був **Ераст Степанович Андрієвський** – лікар, науковець, письменник, дійсний статський радник, доктор медичних наук.

ЛИПЕНЬ

1

50 років тому (1973) вийшов перший номер газети «Вечерняя Одесса». Організатором і редактором її впродовж 1973-1997 рр. був **Борис Федорович Дерев'янюк**.

4

100 років від дня народження **Альбіна Станіславовича ГАВДЗІНСЬКОГО** (1923-2014), заслуженого художника України (1976), народного художника України (2003). Був членом Одеської обласної організації Національної спілки художників України. Народився в с. Бобрик Перший (нині – Любашівської селищної громади Подільського району).

12

115 років тому (1908) відбувся перший політ повітряної кулі Одеського аероклубу.

13

80 років від дня народження **Володимира Миколайовича ГОЦУЛЕНКА** (1943-2015), поета, сценариста. Працював в одеських газетах, журналах «Барвінок», «Ранок». Лауреат премії ім. М. О. Островського (1986), премії Одеського комсомолу ім. Е. Г. Багрицького (1978) за книжку віршів «Ромашковая улица», премії Спілки письменників України ім. М. М. Ушакова (2003). Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1976 р.

15

200 років тому (1823) до Одеси прибув **Олександр Сергійович ПУШКІН**. За час перебування в Одесі Пушкін написав більше 30 віршів, закінчив поеми «Бахчисарайський фонтан», «Братья-разбойники», написав перші глави роману «Евгеній Онегин», почав працювати над поемою «Цыганы».

16

90 років від дня народження **Ігоря Петровича ЗЕЛІНСЬКОГО** (1933-2002), вченого, державного діяча, професора. Був ректором Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова (нині – Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова) (1987-1992). Заслужений діяч науки і техніки України (1998). Автор 130 статей, 5 підручників і 7 монографій.

17

130 років від дня народження **Миколи Олександровича ЗАГОРОВСЬКОГО** (1893-1934), гідробіолога, зоолога. Був професором інституту народної освіти і Одеського сільськогосподарського інституту (нині – Одеський державний аграрний університет). Був членом Бальнеологічного товариства та інтернаціональної асоціації лімнологів. Народився в Одесі.

20

150 років від дня народження **Вітольда Йосиповича МАЛИШЕВСЬКОГО** (1873-1939), композитора і викладача, першого ректора Одеської консерваторії (нині – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової).

26

95 років від дня народження **Ігоря Васильовича ШЕЛЮГІНА** (1928-2004), заслуженого артиста України. Служив в Одеському російському драматичному театрі ім. А. Іванова (з 2022 р. – Одеський обласний академічний драматичний театр).

У липні також виповнюється:

- **135** років тому (1888) Одесу вперше відвідала **Леся УКРАЇНКА**. Одеські враження поетеси знайшли відбиток у циклі віршів «Подорож до моря».
- **75** років від часу створення (1948) сільських клубів у с. Великобоярка та с. Шимкове (нині – Ананівської міської громади Подільського району).

СЕРПЕНЬ

3

75 років від дня народження **Валерія Васильовича ТРОХЛІБА** (1948), одеського поета, журналіста. Член Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1985 р.

5

130 років від дня народження **Віри ХОЛОДНОЇ** (1893-1919), відомої кіноактриси. Знімалася на Одеській кіностудії. Померла в Одесі.

65 років тому (1958) в гавані Сухого лиману закладено морський торговельний порт Іллічівськ (нині – Чорноморськ).

6

85 років від дня народження **Бориса Федоровича ДЕРЕВ'ЯНКА** (1938-1997), прозаїка, публіциста, заслуженого журналіста України. З 1973 р. був редактором газети «Вечерня Одесса». Був нагороджений обласною премією ім. Е. Багрицького (1968), обласною журналістською премією ім. Є. Петрова, Дерибасівською премією (посмертно, 2004). Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1986 р. Народився в с. Іванівка (нині – смт Іванівка Іванівської селищної громади Березівського району). Загинув від рук найманого вбивці.

9

160 років тому (1863) були засновані Головні залізничні майстерні (з 1930 р. – завод важкого кранобудування ім. Січневого повстання, існував до 2016 р. як ВАТ «Холдингова компанія «Краян»).

13

110 років від дня народження **Модеста Юхимовича ТАБАЧНИКОВА** (1913-1977), композитора, заслуженого діяча мистецтв РСФСР. Серед пісень – «Ах, Одесса, жемчужина у моря...», «У Черного моря». Народився в Одесі.

22

100 років від дня народження **Аркадія Олексійовича ГОЛИШЕВА** (1923-1994), прозаїка. Був директором Одеського літературного музею (1982-1992), членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1983 р.

55 років від дня народження **Юрія Анатолійовича ТАРАБАНЧУКА** (1968), кіносценариста, автора музики та слів гімну м. Ананьїв. Народився в м. Ананьїв (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).

26

100 років тому (1923) розпочала діяльність Одеська комісія краєзнавства Всеукраїнської академії наук (існувала у 1923-1931 рр.).

75 років від дня народження **Юрія Івановича БАЖОРИ** (1948), професора, доктора медичних наук, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії України. Працює в Одеському національному медичному університеті. Народився в с. Шабельники (нині – Стрюківської сільської громади Березівського району).

120 років від дня народження **Олександра Самсоновича МУСІЙКА** (1903-1980), рослинника-селекціонера, члена-кореспондента ВАСГНІЛ (1956). В 1939-1941 рр. і з 1945 р. працював у Всесоюзному селекційно-генетичному інституті в Одесі (нині – Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення). З 1958 р. до 1972 р. був директором. Опубліковано близько 230 наукових робіт з біології, селекції і насінництва сільськогосподарських культур.

У серпні також виповнюється:

- **150** років тому (1873) створено Одеську міську управу, яка була виконавчим і господарсько-розпорядчим органом міської Думи.
- **140** років тому (1883) засновано Теософське товариство за головуванням **Олени Петрівни Блаватської** в Одесі.
- **110** років від часу спорудження (1913) церковно-приходської школи в с. Великобоярка (нині – Ананіївської міської громади Подільського району).
- **20** років від початку (2003) газифікації у с. Нові Трояни (нині – Городненської сільської громади Болградського району).

ВЕРЕСЕНЬ

День міста Одеса.

115 років від дня народження **Валентина Петровича ГЛУШКА** (1908-1989), вченого в галузі ракетно-космічної техніки. Був академіком АН УРСР (1958), двічі Герой Соціалістичної Праці (1956, 1961). Творець багаторазового ракетно-космічного комплексу «Енергія», «Буран», космічного корабля «Восток», ракети-носія «Протон». Народився в Одесі.

4

65 років від дня народження **Геннадія Борисовича СКАРГИ** (1958), заслуженого артиста України. Нагороджений міською премією «Твої імена, Одесо» (2002) за роль у виставі «Акомпаніатор». Служить в Одеському обласному академічному драматичному театрі.

5

150 років тому (1873) в Одесі проведено одноденний перепис населення.

8

125 років від дня народження **Катерини Федорівни ЗАГОРЯНСЬКОЇ** (1898-1985), заслуженої артистки України (1946). В 1933-1960 рр. служила в Одеському українському музично-драматичному театрі ім. Жовтневої революції (нині – Одеський академічний український музично-драматичний театр ім. В. Василька). Народилася в Одесі.

110 років від часу створення (1913) Одеської консерваторії (на базі Одеського музичного училища, заснованого 1897 р.) (нині – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової).

75 років від дня народження **Валентина Андрійовича СМІНТИНИ** (1948), доктора фізико-математичних наук (1988), професора (1992), ректора Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (1995-2010), заслуженого діяча науки і техніки України (2000). Автор понад 300 наукових праць.

50 років від часу відкриття (1973) Будинку культури у с. Котловина (нині – Ренійської міської громади Ізмаїльського району).

9

100 років від дня народження **Володимира Тимофійовича БОЙКА** (1923-2007), заслуженого артиста України. Служив в Одеському академічному українському музично-драматичному театрі ім. В. Василька.

10

35 років тому (1988) в Одесі відбувся перший міжнародний кінофестиваль «Золотий Дюк».

18

105 років тому (1918) засновано Одеський політехнічний інститут (нині – Національний університет «Одеська політехніка»).

20

145 років тому (1878-1895) одеським міським головою був обраний **Григорій Григорович МАРАЗЛІ**.

100 років від дня народження **Михайла Станіславовича ТКАЧУКА** (1923-1993), прозаїка. Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1983 р. Жив в Одесі.

22

150 років від дня відкриття (1873) Дністровського водогону, який забезпечив водопостачання в м. Одесу.

24

195 років тому (1828) засноване Товариство сільського господарства Південної Росії. Серед засновників були Михайло Семенович Воронцов, Олександр Федорович Ланжерон, Карл Якович Сікар.

25

110 років тому (1913) в Одесі відкрито Сергієвське артилерійське училище (з 2011 р. – Військова академія).

26

80 років від дня народження **Антон Флоріановича МИХАЙЛЕВСЬКОГО** (1943), поета, прозаїка. Лауреат республіканської літературної премії ім. Андрія Малишка (1985), муніципальної літературної премії ім. К. Паустовського (2005) за книгу «Ночи Куинджи», одеської міської премії «Твої імена, Одесо» (2002) за книгу «Вечер века». Заслужений працівник культури України. Член Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1978 р. З 1974 р. живе і працює в Одесі.

28

270 років від часу заснування (1753) м. Ананьїв (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).

29

125 років від дня народження **Трохима Денисовича ЛИСЕНКА** (1898-1976), вченого-біолога, Героя Соціалістичної Праці, академіка АН СРСР, президента ВАСХНІЛ. З 1929 по 1939 рр. працював в Одесі у Всесоюзному селекційно-генетичному інституті (з 1934 р. – директор).

115 років від дня народження **Давида Федоровича (Фишелевича) ОЙСТРАХА** (1908-1974), видатного скрипача, альтиста, диригента та педагога, народного артиста СРСР (1953). В 1926 р. закінчив Одеський музично-драматичний інститут (нині – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової). Народився в Одесі.

ЖОВТЕНЬ

1

185 років тому (1838) в Одесі заснована Херсонська духовна семінарія (з 1871 р. – Одеська духовна семінарія).

95 років тому (1928) Одеська обласна сільськогосподарська станція була перетворена в Український генетико-селекційний інститут (нині – Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортівивчення).

3

85 років від дня народження **Михайла Ілліча БАКАЛЬЧУКА** (1938), артиста розмовного жанру, конференсьє. Народний артист України. Служить в Одеській обласній філармонії (з 2021 р. – імені Давида Ойстраха).

14

110 років тому (1913) в м. Одеса відкрито кінотеатр «Кіно-Уточ-Кіно».

27

85 років від дня народження **Ельвіри Олександрівни КАРАВАЄВОЇ** (1938-2010), заслуженої артистки України. Працювала в Дитячій хореографічній школі викладачем класичного танцю.

29

55 років тому (1968) створено Чорноморську флотилію юних моряків ЧМП.

У жовтні також виповнюється:

- **175** років тому (1848) Одесу вперше відвідав письменник Микола Васильович Гоголь.

- **20** років від часу відкриття (2003) Будинку милосердя у с. Криничне (нині – Криничненської сільської громади Болградського району).

ЛИСТОПАД

3

90 років від дня народження **Емілія Абрамовича СИЛІНА** (1933-2014), заслуженого артиста України. Служив в Одеському академічному театрі музичної комедії імені Михайла Водяного.

5

145 років від дня народження **Дмитра Костянтиновича ТРЕТЬЯКОВА** (1878-1950), зоолога-морфолога, гістолога, фахівця у галузі філогенії і систематики тварин. Академік АН УРСР (1929), професор, доктор біологічних наук, заслужений діяч науки і техніки УРСР (1940). В 1912-1941 рр. – професор Новоросійського університету (нині – Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова). В 1930-1941 рр. – директор організованого ним при університеті Зообіологічного науково-дослідного інституту.

7

65 років від часу відкриття (1958) Будинку культури у с. Нові Трояни (нині – Городненської сільської громади Болградського району).

8

160 років тому (1863) на Соборній площі було споруджено пам'ятник генерал-губернатору Новоросійського краю **Михайлу Семеновичу Воронцову**.

14

45 років тому (1978) відкрита перша черга поромної переправи Іллічівськ (нині – Чорноморськ) – Варна.

16

130 років від дня відкриття (1893) телефонного зв'язку Одеса – Миколаїв.

70 років від дня народження **Олега Йосифовича ГУБАРЯ** (1953-2021), прозаїка, поета, журналіста, відомого краєзнавця, Почесного громадянина м. Одеса (2014), автора книг з історії Одеси: «Старая Одеса в курьезах і анекдотах», «Новые вопросы о старой Одессе», «Энциклопедия забытых одесситов» та ін.

17

210 років тому (1813) створено порт в м. Ізмаїл (нині – Ізмаїльський морський торговельний порт).

200 років тому (1823) вийшла газета «Journal d'Odessa / Журналь д'Одесса» (видавець Карл Сейц).

18

20 років від часу відкриття (2003) вокзалу європейського рівня – залізничного вокзалу станції Роздільна м. Роздільна (нині – Роздільнянської міської громади Роздільнянського району).

19

70 років від дня народження **Наталії Іванівни ЗАВГОРОДНЬОЇ** (1953), заслуженої артистки України. Служить в Одеському академічному театрі музичної комедії імені Михайла Водяного.

21

180 років тому (1843) в м. Одеса засновано Головний статистичний комітет Новоросійського краю.

22

175 років тому (1848) створена пожежна охорона в Одесі.

85 років від дня народження **Святослава Михайловича БОЖІЯ** (1938-1999), живописця, заслуженого діяча мистецтв України (1969). Був членом Одеської обласної організації Національної спілки художників України. Народився в Одесі.

23

125 років від дня народження **Родіона Яковича МАЛИНОВСЬКОГО** (1898-1967), двічі Героя Радянського Союзу, маршала, міністра оборони (1957-1967). 10 квітня 1944 року війська 3-го Українського фронту під командуванням Р. Я. Малиновського звільнили Одесу від нацистських окупантів. Народився в Одесі.

115 років від дня народження **Андрія Володимировича НЕДЗВІДСЬКОГО** (1908-1984), професора Одеського державного університету імені І. І. Мечникова (з 2000 р. – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова), визначного українського літературознавця, критика. Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1957 р.

90 років від дня народження **Гліба Ілліча ДРАНОВА** (1933-2010), заслуженого артиста України (1965). Співак-баритон. У 1964-1995 рр. був солістом Одеського академічного театру опери та балету, з 1995 по 2001 рр. – директором театру (нині – Одеський національний академічний театр опери та балету).

У листопаді також вивповнюється:

- **20** років від часу відкриття в м. Рені Агентства транскордонного співробітництва «Єврорегіон «Нижній Дунай».

ГРУДЕНЬ

1

105 років тому (1918) при Одеському обкомі КП(б)У створено Колегію іноземної пропаганди («Іноземна колегія»).

11

140 років від дня народження **Андрія Опанасовича САПЄГІНА** (1883-1946), ботаніка, цитолога, генетика та селекціонера, заслуженого діяча науки УРСР, академіка АН УРСР (1929), її віце-президента (1939-1945). У 1905 р. закінчив Новоросійський університет (нині – Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова), де працював приват-доцентом і професором. У 1912-1913 рр. керував Ботанічним садом університету. Один з організаторів Одеської селекційної станції (нині – Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення Української академії аграрних наук) та Одеського сільськогосподарського інституту (нині – Одеський державний аграрний університет), в яких працював у 1912–1933 роках.

13

120 років від дня народження **Євгена Петровича ПЕТРОВА** (1903-1942), письменника, співавтора романів «Дванадцять стульев» (1927), «Золотий теленок» (1931). Народився в Одесі.

14

175 років тому (1848) заснований Біржовий комітет.

95 років від дня народження **Мурата Михайловича БАЗОЄВА** (1928-2006), поета. Був нагороджений муніципальною премією ім. К. Паустовського (1999), за збірки віршів «Берег отзовется», «Радуга над морем», «Соль моря» та ін.; обласною премією ім. І. Рядченка (2003) за книгу віршів «Листопад»; премією Ради Асоціації національно-культурних і культурно-освітніх товариств (літературна щорічна), за збірку поезій «Радуга над морем», «Причалы», «Верность» та ін. Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1974 р.

18

115 років від дня народження **Миколи Яковича ГРЖИБОВСЬКОГО** (1908-1988), композитора. У 1962-1967 рр. був відповідальним секретарем Одеського відділення Союзу композиторів УРСР.

21

160 років тому (1863) в Одесі засноване **Товариство захисту тварин**, яке очолив Новоросійський і Бессарабський генерал-губернатор **Павло Євстафійович Коцебу**.

22

110 років від дня народження **Олександра Георгійовича УВАРОВА** (1913-1993), поета. Жив і працював в Одесі. Був членом Одеської обласної організації Національної спілки письменників України з 1948 р.

23

255 років від дня народження **Івана Микитовича ІНЗОВА** (1768-1845), полководця, генерал-лейтенанта, учасника російсько-турецьких війн, учасника війни 1812 р. Головний попечитель і голова Піклувального комітету колоністів південного краю Росії, повноважний намісник Бессарабії, засновник м. Болград. Помер в м. Одеса, перепохований в храмі Святого Митрофана м. Болград (нині – Болградської міської громади Болградського району).

30

115 років від дня народження **Михайла Єгоровича АСТАШКІНА** (1908-1941), військового льотчика, Героя Радянського Союзу. Брав участь в обороні Одеси. Ім'ям героя названа вулиця в Одесі, а на Алеї Слави встановлена меморіальна дошка.

У 2023 РОЦІ ВИПОВНЮЄТЬСЯ:

- **220** років тому (1803) в Одесі запроваджено **градоначальство**. Першим градоначальником став **герцог де Рішельє** (Арман Емманюель Софія Септіманія де Віньєродю Плессі, герцог д'Егільон, герцог де Фронсак, герцог де Рішельє).
- **215** років від дня народження **Павла Тимофійовича МОРОЗОВА** (1808-1881), літератора, суспільного діяча, першого видавця «Новороссийского календаря». Працював в «Одесском вестнике», видав низку краєзнавчих творів («Исторический взгляд на Одессу», «Одесса в 1830 году»).

- **200** років тому (1823) **Михайла Семеновича ВОРОНЦОВА** було призначено генерал-губернатором Новоросійського краю.
- **175** років тому (1848) до Одеси приїхав художник-мариніст **Іван Костянтинович АЙВАЗОВСЬКИЙ**.
- **175** років тому (1848) друзі **Тараса Григоровича ШЕВЧЕНКА** – Варвара Репніна і Андрій Лизогуб – організували в Одесі продаж малюнків засланиця Т. Г. Шевченка, чим матеріально й морально підтримали засланого поета.
- **165** років тому (1858) до Одеси приїхав і жив до 1860 р. болгарський революціонер, поет і публіцист **Георгій РАКОВСЬКИЙ**.
- **160** років тому (1863-1865) в Новоросійському університеті м. Одеса вчився болгарський революціонер, поет і публіцист **Христо БОТЄВ**.
- **130** років тому (1893) одеський механік **Йосип Андрійович ТИМЧЕНКО** сконструював кіноапарат для зйомки рухомих зображень та їх проекції на екрані.
- **125** років тому (1898-1901) в м. Одеса жив **Іван Олександрович БУНІН**, письменник. Своє ставлення до революційних подій 1917 р. в Одесі виклав у книзі «Окаянные дни». Його ім'ям названо одну із центральних вулиць м. Одеса. На вулиці Князівській, 27, на будинку, де мешкав письменник, встановлено пам'ятну дошку.
- **125** років тому (1898) вперше відвідав Одесу письменник **Олександр Іванович КУПРІН**. Одеська тематика є головною в його творах «Гамбрінус», «Гранатовий браслет», «Мій політ», «Тапер», «Чудовий лікар». В Одесі один із провулків носить його ім'я, а на будинку № 2 по вулиці Маразліївській, у якому мешкав О. І. Купрін, встановлено меморіальну дошку.
- **115** років від дня народження **Андрія Семеновича ХАРЧЕНКА** (1908-1985), картографа та геодезиста, кандидата технічних наук. Був професором Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка. Народився в м. Ананьїв (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).
- **105** років від дня народження **Григорія Зіновійовича КРИЖЕВСЬКОГО** (1918-1992), заслуженого художника України. З 1951 по 1954 рр. був директором Одеського художнього училища, членом Одеської обласної організації Національної спілки художників України.
- **95** років від дня народження **Валерії Мартинівни МЕЛАСУНАС-ФЕРРО** (1928-1996), артистки балету, балетмейстера. Народна артистка України (1993). Народилась в м. Ананьїв (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).

У 2023 РОЦІ ВІДЗНАЧАЄТЬСЯ:

- **475** років тому (1548) було засновано місто-порт Рені.
- **275** років тому (1748) було засновано поселення Барти (згодом – Балта).
- **270** років від часу заснування (1753) с. Перельоти (нині – Балтської міської громади Подільського району).
- **270** років від часу заснування (1753) с. Селиванівка (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).
- **265** років від часу заснування (1758) с. Мирони (нині – Балтської міської громади Подільського району).
- **265** років від часу заснування (1758) с. Удобне (нині – Маяківської сільської громади Одеського району).
- **260** років від часу заснування (1763) с. Гандрабури (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).
- **255** років від часу заснування (1768) с. Точилове (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).
- **235** років від часу заснування (1788) с. Гвоздавка Перша (нині – Зеленогірської селищної громади Подільського району).
- **235** років від часу заснування (1788) с. Шабо (нині – Шабівської сільської громади).
- **230** років тому (1793) було засновано селище Іванівка (до 1946 р. – Янівка) (нині – Іванівської селищної громади Березівського району).
- **230** років від часу заснування (1793) с. Кохівка (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).
- **230** років від часу заснування (1793) с. Новоукраїнка (нині – Роздільнянської міської громади Роздільнянського району).
- **225** років від часу заснування (1798) першої лікарні в м. Одеса.
- **225** років від часу заснування (1798) с. Адамівка (нині – Шабівської сільської громади Білгород-Дністровського району).
- **215** років від часу заснування (1808) німецького поселення Зельц (нині – смт Лиманське Лиманської селищної громади Роздільнянського району).
- **215** років від часу заснування (1808) поселення Страсбург (нині – Кучурган Лиманської селищної громади Роздільнянського району).

- **215** років від часу заснування (1808) німецької колонії Ельзас (нині – с. Щербанка Лиманської селищної громади Роздільнянського району).
- **215** років від часу заснування (1808) с. Мангейм (з 1945 р. – с. Кам'янка, нині – Вигодянської сільської громади Одеського району).
- **215** років від часу спорудження (1808) Свято-Троїцької (Грецької) церкви (нині – Свято-Троїцький собор).
- **215** років від часу заснування (1808) Греко-російського страхового товариства.
- **215** років від часу заснування (1808) Одеського комерційного суду.
- **210** років від часу заснування (1813) с. Чийши (з 1946 р. – с. Городне, нині – Городненської сільської громади Болградського району).
- **210** років тому (1813) в м. Одеса почала працювати перша друкарня.
- **200** років тому (1823) було закладено Миколаївський (нині – Приморський) бульвар.
- **195** років від часу відкриття (1828) середньої школи № 3 в м. Болград (нині – Болградської міської громади Болградського району).
- **195** років тому (1828) учні Рішельєвського ліцею видали перший номер рукописного журналу «Ареопаг».
- **195** років тому (1828) засновано Одеське училище східних мов.
- **195** років тому (1828) перший на Чорному морі пароплав «Одеса» відправився з Одеського порту до Криму.
- **190** років тому (1833) засновано «Чорноморське товариство пароплавів».
- **185** років від часу відкриття (1838) школи в с. Криничне (нині – Криничненської сільської громади Болградського району).
- **180** років тому (1843) в Одесі збудували фортепіанну фабрику Адольфа Шена.
- **180** років тому (1843) встановлене постійне морське сполучення між Одесою та Константинополем на пароплавах-фрегатах «Одеса» і «Крим».
- **175** років від часу заснування (1848) с. Понятівка (нині – Роздільнянської міської громади Роздільнянського району).
- **175** років тому (1848) в Одесі заснована друга гімназія.
- **165** років від часу заснування (1858) болгарського училища в м. Болград (нині – Болградська гімназія імені Г. С. Раковського).
- **165** років від часу заснування (1858) с. Секретарівка (нині – Роздільнянської міської громади Роздільнянського району).

- **160** років від часу відкриття (1863) повітової лікарні в м. Ананьїв (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).
- **160** років від часу заснування (1863) м. Роздільна (нині – Роздільнянської міської громади Роздільнянського району).
- **155** років тому (1868) був заснований Одеський єврейський сирітський будинок.
- **155** років тому (1868) відкрито Одеський військово-окружний суд.
- **155** років тому (1868) затверджено положення про громадське управління (самоврядування) в м. Одеса.
- **155** років тому (1868) в м. Одеса засновано Маріїнську жіночу гімназію.
- **150** років від часу відкриття (1873) двокласного земського училища в с. Яськи (нині – Яськівської сільської громади Одеського району).
- **150** років від часу заснування (1873) Одеського відділення Товариства сприяння російській промисловості і торгівлі.
- **150** років від часу заснування (1873) с. Великий Фонтан (нині – Куяльницької сільської громади Подільського району).
- **150** років від часу заснування (1873) с. Боярка (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).
- **145** років тому (1878) в Одесі було відкрито Технічне залізничне училище.
- **135** років тому (1888) в Одесі було засновано Товариство взаємодопомоги гувернанток, викладачок і бонн.
- **135** років тому (1888) створено Одеське товариство велосипедистів-любителів.
- **125** років тому (1898) в Одесі засновані «Класи торгового мореплавання» при комерційному училищі, які у 1901 р. були перетворені на Училище торгового мореплавства.
- **125** років від часу заснування (1898) в Одесі Товариства Святої Марії Магдалини, яке боролось із розпутністю, допомагало сиротам та жебракам.
- **120** років тому (1903) в Одесі були відкриті Вищі жіночі курси.
- **120** років від часу відкриття (1903) жіночої прогімназії імені Пушкіна в м. Балта (нині – Балтський педагогічний фаховий коледж).
- **120** років від часу відкриття (1903) Кубейської земської лікарні в с. Червоноармійське (з 2016 р. – с. Кубей, нині – Кубейської сільської громади Болградського району).
- **120** років від часу відкриття (1903) першої школи в с. Новоукраїнка (нині – Роздільнянської міської громади Роздільнянського району).

- **120** років від часу відкриття (1903) школи № 11 в м. Ізмаїл (нині – Ізмаїльської міської громади Ізмаїльського району).
- **115** років від часу заснування (1908) с. Бобрицьке та с. Чайківське (нині – Любашівської селищної громади Подільського району).
- **115** років від часу створення (1908) чоловічого монастирю у м. Балта (нині – Свято-Покровський Балтсько-Феодосіївський чоловічий монастир).
- **115** років тому (1908) в Одеському порту створено Товариство лоцманів.
- **100** років тому (1923) вийшли перші номери журналу «Шквал».
- **100** років тому (1923) в Одесі почав виходити педагогічний журнал «Наша школа» (1923-1925). Видання відновилося у 1990-і рр.
- **100** років тому (1923) смт Овідіополь став адміністративним центром району (нині – Овідіопольської селищної громади Одеського району).
- **100** років від часу відкриття (1923) Одеського Будинку вчених.
- **100** років від часу заснування (1923) с. Новопетрівка (нині – Миколаївської селищної громади Березівського району).
- **100** років від часу заснування (1923) с. Петрівське (з 2016 р. – с. Полішпакове) (нині – Новоборисівської сільської громади Роздільнянського району).
- **95** років від часу відкриття (1928) хати-читальні (нині – сільська бібліотека) в с. Троїцьке (нині – Ясківської сільської громади Одеського району).
- **95** років тому (1928) було створено першу в країні МТС в радгоспі ім. Шевченка (нині – у с. Шевченкове Раухівської селищної громади Березівського району).
- **95** років тому (1928) в Одесі створено Всеукраїнський інститут курортології (нині – Український НДІ медичної реабілітації та курортології МОЗ України).
- **95** років тому (1928) в Одесі створено Український державний інститут зуболікування (нині – Інститут стоматології та щелепно-лицьової хірургії НАМН України).
- **90** років тому (1933) в Одесі засновано Всесоюзне астрономо-геодезичне товариство.
- **90** років від часу спорудження (1933) першого парового млина в с. Голиця (нині – Василівської сільської громади Болградського району).
- **85** років від часу відкриття (1938) Свято-Успенської церкви в с. Котловина (нині – Ренійської міської громади Ізмаїльського району).
- **75** років від часу відкриття (1948) бібліотеки у с. Шелехове (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).

- **75** років від часу відкриття (1948) Будинку культури в с. Гандрабури (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).
- **75** років від часу відкриття (1948) поштового відділення в с. Городнє (нині – Городненської територіальної громади Болградського району).
- **75** років від часу відкриття (1948) сільської бібліотеки в с. Криничне (нині – Криничненської сільської громади Болградського району).
- **75** років від часу заснування (1948) с. Бурдівка (нині – Роздільнянської міської громади Роздільнянського району).
- **75** років від часу заснування (1948) с. Новоолександрівка (були об'єднані с. Борщевське і с. Закревка) (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).
- **75** років тому (1948) вийшов перший номер альманаху Одеського відділення Спілки письменників УРСР «Літературна Одеса» (видавався до 1958 р.).
- **70** років від часу відкриття (1953) школи № 3 в м. Ізмаїл (нині – Ізмаїльської міської громади Ізмаїльського району).
- **70** років від часу створення (1953) Ізмаїльської станції юних натуралістів.
- **70** років від часу створення (1953) народного болгарського ансамблю пісні і танцю «Ізвор» (з болг. – «Джерело») під керівництвом А. Коврика в с. Городнє (нині – Городненської сільської громади Болградського району).
- **65** років від часу відкриття (1958) дитячого клінічного санаторію «Хаджибей» (нині – Дитячий спеціалізований (спеціальний) клінічний санаторій «Хаджибей» МЗ України) у с. Усатове (нині – Усатівської сільської громади Одеського району).
- **65** років тому (1958) вийшли в ефір перші передачі Одеської студії телебачення.
- **65** років тому (1958) створена одеська футбольна команда «Чорноморець» (нині – Футбольний клуб «Чорноморець»).
- **65** років тому (1958) створено Одеську організацію філателістів.
- **65** років від часу відкриття (1958) поштового відділення в с. Гандрабури (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).
- **65** років від часу відкриття (1958) сільської бібліотеки у с. Нові Трояни (нині – Городненської сільської громади Болградського району).
- **65** років від часу створення (1958) сільського клубу, в якому розміщено бібліотеку, в с. Жеребкове (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).
- **60** років тому (1963) на базі обласного книжково-газетного видавництва засновано республіканське книжкове видавництво «Маяк».
- **60** років від часу відкриття (1963) станції Усатове (нині – Нерубайської сільської громади Одеського району).

- **60** років від часу відкриття (1963) школи № 7 в м. Ізмаїл (нині – Ізмаїльської міської громади Ізмаїльського району).
- **55** років від часу відкриття (1968) сільської дитячої бібліотеки в с. Нові Трояни (нині – Городненської сільської громади Болградського району).
- **55** років від часу заснування (1968) Одеського обласного комітету захисту миру. Перший голова – Іван Гайдаєнко.
- **50** років від часу відкриття (1973) Будинку культури в с. Василівка (нині – Василівської сільської громади).
- **50** років від часу відкриття (1973) першого середнього професійно-технічного училища № 8 в м. Ізмаїл (нині – Ізмаїльської міської громади Ізмаїльського району).
- **50** років від часу створення (1973) дитячого садка в с. Новогорґіївка (нині – Ананьївської міської громади Подільського району).
- **50** років тому (1973) в с. Дружелюбівка (нині – Миколаївської селищної громади Березівського району) відкрито пам'ятник-обеліск воїнам, які загинули у Другій світовій війні.
- **50** років тому (1973) в м. Березівка (нині – Березівської міської громади Березівського району) введено в експлуатацію завод сухого знежиреного молока.
- **50** років тому, влітку 1973 р., розпочато будівництво морського торговельного порту «Южний».
- **50** років тому (1973) введено в дію м'ясокомбінат в м. Котовськ (з 2016 р. – м. Подільськ) (нині – Подільської міської громади Подільського району).
- **45** років від часу відкриття (1978) дитячого комбінату «Золотий ключик» в м. Болград (нині – Болградської міської територіальної громади).
- **45** років від часу відкриття (1978) дитячого садка «Золотий ключик» в с. Виноградне (нині – Кубейської сільської громади Болградського району).
- **45** років від часу відкриття (1978) етнографічного музею в с. Дмитрівка (нині – Городненської сільської громади Болградського району).
- **45** років від часу відкриття (1978) птахофабрики по вирощуванню індиків (нині – Болградська міжгосподарська інкубаторно-птахівнича станція) в с. Баннівка (нині – Василівської сільської громади Болградського району).
- **45** років тому (1978) розпочав роботу Одеський припортовий завод (нині – АТ «ОПЗ»).
- **45** років тому (1978) споруджено молочно-консервний комбінат у м. Балта (нині – Балтської міської громади Подільського району).
- **25** років тому (1998) створений Дунайський біосферний заповідник.

- **20** років тому (2003) в м. Ананьїв (нині – Ананьївської міської громади Подільського району) започатковано Міжнародний фестиваль молдавської культури «Стругушор».
- **15** років від початку (2008) газифікації с. Василівка (нині – Василівської сільської громади Болградського району).
- **15** років від часу відкриття (2008) дитячих садків в с. Петрівське (з 2016 р. – Петрове) (нині – Вигодянської сільської громади Одеського району) та с. Кагарлик (нині – Біляївської міської громади Одеського району).
- **10** років від часу відкриття (2013) краєзнавчого музею в с. Оксамитне (нині – Болградської міської громади Болградського району).

ПОКАЖЧИК ІМЕН

Айвазовський І. К. 28
Андрієвський Е. С. 17
Анисимова-Мельник Н. В. 9
Асташкін М. Є. 27

Бажора Ю. І. 20
Базосв М. М. 26
Бакальчук М. І. 23
Барський Б. 10
Бачинський А. Д. 14
Блаватська О. П. 20
Божій С. М. 25
Бойко В. Т. 21
Ботєв Х. 28
Браз О. Е. 6
Бунін І. О. 28
Бутенко Л. М. 9
Буше І. С. 8

Васильєв Х. 12
Василько В. С. 11
Вилкун М. М. 15
Висоцький В. С. 7
Вілінський М. М. 13
Воронцов М. С. 22, 24, 28

Гааз Ф. 9
Гавдзінський А. С. 17
Гайдасенко І. 34
Гальперін Ю. А. 9
Глушко В. П. 20
Гоголь М. В. 23
Голишев А. О. 19
Голубенко Г. 11
Гоцуленко В. М. 17
Грамогін В. М. 13
Гржибовський М. Я. 27
Губарь О. Й. 24

Делієв Г. 10
Дерев'янка Б. Ф. 17
Добровольський Г. Т. 15

Долгокір А. І. 16
Дранов Г. І. 26

Жадушкіна Г. В. 16

Завгородній М. В. 8
Завгородня Н. І. 25
Загоровський М. О. 18
Загорянська К. Ф. 21
Зелінський І. П. 18
Земляков Л. Ф. 12

Інзов І. М. 27

Караваєва Е. О. 23
Кнеллер І. 11
Княжевич Д. М. 13
Коврик А. 33
Колісниченко А. І. 8
Комаров М. С. 16
Коршунова Л. В. 12
Коцебу П. Є. 27
Коцофляк І. І. 5
Крижевський Г. З. 28
Крупник С. С. 11
Купрін О. І. 28

Ладигенський Г. О. 8
Ланге М. М. 10
Ланжерон О. Ф. 5, 22
Леонідов Л. М. 15
Лизогуб А. 28
Лисенко Т. Д. 22

Макаров Ю. 11
Малиновський Р. Я. 25
Малишевський В. Й. 18
Маразлі Г. Г. 22
Маринеско О. І. 6
Мартос І. 12
Мелашунас-Ферро В. М. 28
Мельников А. 12

Митник В. М. 9
Михайлевський А. Ф. 22
Мішуренко О. Г. 16
Мороз В. Л. 7
Морозов П. Т. 27
Мусійко О. С. 20

Навротський В. В. 8
Недзвідський А. В. 25
Нежданова А. В. 16
Нілус А. О. 5
Нордман О. Д. 14

Ойстрах Д. Ф. 23
Олійник С. І. 11
Олійников О. С. 6

Петров Є. П. 26
Пивоварова М. Д. 14
Пименов В. О. 15
Полонська Ж. 12
Пославський А. О. 5
Прендель О. Р. 7
Прі(и)бік Й. В. 12
Присовський Є. М. 13
Пучковська Н. О. 15
Пушкін О. С. 12, 17

Раковський Г. 28
Репніна В. 28
Рішельє 27

Сапегін А. О. 26
Сейц К. 25
Силін Е. А. 24
Сисін Ю. М. 15
Сікар К. Я. 22
Скальковський А. О. 5
Скарга Г. Б. 21

Сльозка М. Й. 13
Сминтина В. А. 21
Сташкевич О. 11
Суворов О. В. 16
Сурилов О. В. 10
Сущенко Л. 11

Табачников М. Ю. 19
Тарабанчук Ю. А. 19
Тимчук Й. А. 28
Ткачук М. С. 22
Тотлебен Е. І. 14
Третьяков Д. К. 24
Трохліб В. В. 18

Уваров О. Г. 27
Українка Леся 18

Файтельберг Р. О. 5
Фролов В. Д. 11

Хаїт В. 11
Харченко А. С. 28
Холодна В. 19

Циба М. Є. 6
Цикун А. 11

Чайковський П. І. 7

Шевченко Т. Г. 28
Шелудяков О. Г. 8
Шелюгін І. В. 18
Шен А. 30
Шеренговий О. Г. 10
Шупта Д. Р. 6

Щеглов П. І. 10

ЗМІСТ

СІЧЕНЬ	5
ЛЮТИЙ	8
БЕРЕЗЕНЬ	9
КВІТЕНЬ	11
ТРАВЕНЬ	13
ЧЕРВЕНЬ	15
ЛИПЕНЬ	17
СЕРПЕНЬ	18
ВЕРЕСЕНЬ	20
ЖОВТЕНЬ	23
ЛИСТОПАД	24
ГРУДЕНЬ	26
У 2022 РОЦІ ВИПОВНЮЄТЬСЯ:	27
У 2022 РОЦІ ВІДЗНАЧАЄТЬСЯ:	27
ПОКАЖЧИК ІМЕН	36

2023

Січень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Лютий

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	4 5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

Березень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	4 5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Квітень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
						1 2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Травень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Червень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Липень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Серпень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	4 5 6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Вересень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Жовтень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Листопад

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
			1	2	3	4 5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Грудень

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
					1	2 3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

